

Szükséges tudnivalók: fogalmak, műfajok, szerzők, összefüggések

Az alábbiakban egy olyan listát állítottunk össze a számotokra, amely a majdani érettségi tételben lehetséges fogalmakat, kérdéseket, illetve a hozzájuk kapcsolódó szerzők (és ajánlott művek) lajstromát tartalmazza.

A szó szoros értelmében nem lehetséges tételekről van szó, a tételek az érettségi vizsgán bizonyára más formában lesznek majd megfogalmazva. Az alábbi címek mindössze egy szűkre szabott listáját alkotják a szükséges ismereteknek, azt a minimumális tudást körvonalazzák, amellyel egy jól sikerült dolgozathoz 4 év tanulás után minden diáknak tisztában kéne lennie.

I. Líra

Az első tételben megadott vers lehet ismert (azaz órán előzőleg közösen elemzett) vagy számodra eddig ismeretlen vers. Bármelyik is legyen, ahhoz, hogy a versértelmezésed teljes legyen, a listán megjelenő fogalmakkal, műfajokkal és korszakokkal feltétlenül tisztában kell lenned! Számíts arra, hogy az alábbi költők közül bármelyikkel találkozhatasz, ezért tudnod kell, melyek az adott szerző költészetének jellegzetességei.

II. Szövegtan

A második, szövegtani tételhez szükséges tudnivalókat, jótanácsokat, összefoglalókat ez érettségi.ro Magyar-mappájában találod az előzőleg feltöltött anyagok között. A szövegtani összefoglalók egyaránt használhatók a szóbeli vizsgára és az írásbeli második tételéhez.

III. Epika /dráma

A harmadik tételben a feladat mindig egy értekezés írása, melyben egy irodalomtörténeti kérdést, problémát kell kifejtened egy általad választott mű alapján. A címlista messze nem meríti ki a lehetséges művekhez kapcsolódó feladatok variációs lehetőségeit: azaz nem biztos, hogy a tétel az alábbiak szerint lesz megfogalmazva, és nem is kötelező az itt feltüntetett szövegeket választani. A lista mégis a tanult művekhez kapcsolódó főbb problémákat és kérdéseket (tehát a lehető legvalószínűbb tétellehetőségeket) tartalmazza, azokkal a művekkel társítva, amelyek a legalkalmasabbak az adott kérdés kifejtésére.

Líra

1. A középkori himnusz sajátosságai – Ómagyar Mária-siralom
2. Imitáció a reneszánsz lírában – Janus Pannonius elégiái és epigrammái
3. Eredetiség a reneszánsz költészetben – Janus Pannonius és Balassi Bálint költeményei
4. Imitáció a felvilágosodás lírájában – Csokonai Vitéz Mihály és Berzsenyi Dániel versei
5. Stílusszintézis a XVIII. század lírájában – Csokonai költeményei
6. A népdal és a népies dal – Petőfi Sándor versei
7. A leírás szerkezete a XIX. század első felének magyar tájköltészetében – Petőfi tájleíró versei
8. A lírai én mint látnok a romantikus költészetben – Vörösmarty Mihály és Petőfi Sándor versei
9. A romantikus látomásos költészet sajátosságai – Vörösmarty és Petőfi művei
10. Idő- és értékszembesítés a XIX. század lírájában – Berzsenyi, Kölcsey, Vörösmarty, Arany, Petőfi versei
11. A közösségi lírai én megnyilatkozása a romantikus ódában – Vörösmarty, Petőfi ódái
12. Az óda modern változata – József Attila, Dsida Jenő ódái
13. A közösségi lírai én megnyilatkozása a romantikus himnuszban – Kölcsey, Vörösmarty versei
14. Szerelemfelfogás a romantikus költészetben – Vörösmarty, Petőfi, Vajda János versei
15. Kompozíciós eljárások a XIX. századi verses alkotásokban – Petőfi, Arany, Vörösmarty, Vajda versei
16. Személyesség és személytelenség a XIX. század lírájában – Arany János, Vajda János versei
17. Szimbólumteremtés a klasszikus modernség lírájában – Ady Endre versei
18. Egyéniségkultusz a klasszikus modernségben – Ady Endre versei
19. A látomásos táj a szimbolista lírában – Ady Endre versei

20. Impresszionizmus a klasszikus modernség lírájában – *Tóth Árpád, Kosztolányi, Juhász Gyula versei*
21. Tárgyiasság és gondolatiság a modernség lírájában – *Babits Mihály, József Attila, Kányádi Sándor, Szilágyi Domokos versei*
22. Külső és belső táj viszonya a kései modernség lírájában – *József Attila, Áprily Lajos művei*
23. Az elégia modern változata – *József Attila, Tóth Árpád, Dsida Jenő elégiái*
24. Önértelmezés a késő modernség lírájában – *József Attila, Szabó Lőrinc, Pilinszky János versei*
25. Intertextuális viszonyok a modern lírában – *Dsida, Kányádi, Weöres Sándor, Szilágyi Domokos versei*

Epika

1. Elbeszélés és tanítás a középkori legendában – *Margit-legendá*
2. Imitáció a barokk eposzban – *Zrínyi Miklós: Szigeti veszedelem*
3. A szereplők megformálása a barokk eposzban – *Zrínyi Miklós: Szigeti veszedelem*
4. Az irodalmi levél műfaja – *Mikes Kelemen: Törökország levelek*
5. Az énelbeszélés sajátosságai a szentimentalista regényben – *Kármán József: Fanni hagyományai*
6. A történelmi téma megjelenítése egy olvasott műballadában – *Arany János: Szondi két apródja*
7. A történetalakítás jellemzői egy választott romantikus regényben – *Jókai Mór: Sárga rózsá, Az aranyember*
8. A romantikus jellemalkotás egy olvasott romantikus regényben – *Jókai Mór: Sárga rózsá, Az aranyember*
9. A történelmi regény sajátosságai egy olvasott regény alapján – *Jókai Mór: A kőszívű ember fia*
10. A novella romantikus változata – *Mikszáth: Az a fekete folt, A bágyi csoda*
11. A novella realista változata – *Móricz: Barbárok, Tragédia*
12. Az énelbeszélés jellemzői egy XX. századi epikus alkotásban – *Kuncz Aladár: Fekete kolostor, Ottlik: Iskola a határon*
13. A szereplők megteremtésének eljárásai egy modern epikus műben – *Móricz: Sárarany, Kosztolányi Dezső: Édes Anna, Pacsirta*
14. Időkezelés, emlékezés a klasszikus modernség epikájában – *Krúdy Gyula: A hídon, Kuncz Aladár: Fekete kolostor*
15. Szerep és személyiség a klasszikus modern prózában – *Kosztolányi: Esti Kornél, Édes Anna, Krúdy: A hídon*
16. Metonimikus és metaforikus történetalakítás egy választott novellában – *Mikszáth: Az a fekete folt, Krúdy: A hídon, Kosztolányi: Esti Kornél*
17. Metonimikus és metaforikus történetalakítás egy választott regényben – *Jókai: Az aranyember, Kosztolányi: Édes Anna, Móricz: Sárarany*
18. Intertextuális viszonyok a modern prózában – *Kosztolányi: Édes Anna, Ottlik: Iskola a határon, Esterházy Péter: Pápai vizeken ne kalózkodj!*

Dráma

1. Történetalakítás és szerkezet a magyar történelmi drámában – *Katona József: Bánk bán*
2. A szereplők viszonyrendszere a konfliktusos drámában – *Katona József: Bánk bán, Örkény István: Tóték*
3. A romantikus mesedráma – *Vörösmarty Mihály: Csongor és Tünde*
4. A kétszintes dráma tér- és időszerkezete – *Vörösmarty: Csongor és Tünde, Madách Imre: Az ember tragédiája*
5. Cselekmény, konfliktus, hős a drámai költemény műfajában – *Madách: Az ember tragédiája, Vörösmarty: Csongor és Tünde*
6. Az eszmék szerepe a drámai költemény műfajában – *Madách Imre: Az ember tragédiája*
7. Az abszurd és a groteszk a magyar irodalomban – *Örkény István: Tóték*
8. Cselekmény, konfliktus, szereplő a XX. századi drámában – *Örkény István: Tóték*